

**GOVOR PREDSEDNIKA VLADE RS MARJANA ŠARCA
OB PREDSTAVITVI PREDLOGA DEKLARACIJE O
USMERITVAH ZA DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V
INSTITUCIJAH EU
V OBDOBJU JANUAR 2019 – JUNIJ 2020**

Državni zbor, 8. marec 2019

Spoštovani predsednik državnega zbora,

cenjeni poslanke in poslanci,

dame in gospodje,

v letu, ko obeležujemo 15 let članstva Slovenije v Evropski uniji, je vlada že dvanajstič po vrsti pripravila predlog Deklaracije o usmeritvah Slovenije za delovanje v institucijah EU.

Tudi tokratna deklaracija nastaja v času, ko je Evropa soočena z velikimi izzivi. Na videz manj oprijemljivimi kot pred leti, v času ekonomske in kasneje migracijske krize, a vendarle nič manj pomembnimi. Morda celo še bolj.

Današnje izzive v Evropi bistveno bolj kot prej opredeljujejo **velike spremembe v svetu**. Od hitrega spreminjanja geopolitičnega

ravnotežja sil in s tem povezanih varnostnih vprašanj, spodkopavanja multilateralizma, množičnih migracij do vse opaznejših posledic podnebnih sprememb in tehnološke prodornosti novih globalnih akterjev.

Ti zunanji pojavi, ki se jih premalo zavedamo, terjajo **hiter in enoten odziv Evropske unije**, saj jim še tako velike države članice same niso kos. Vendar tovrstnega odziva prepogosto ni. Bodimo odkriti: Uniji manjka odločnosti, medsebojnega zaupanja in spoštovanja dogovorjenega, volje za kompromisne odločitve v skupno dobro. Predvsem pa manjka zavedanja, da živimo v enem od najbolj mirnih, razvitih in človeku prijaznih delov tega planeta, kjer so priznane vrednote demokracija, človekove pravice, pravna država ter solidarnost. Pa čeprav so te žal vedno bolj predmet različnih razlag, kar na krilih populizma in nacionalizma vodi v fragmentacijo evropskega prostora.

Želim verjeti, da smo se iz preteklih kriz kaj naučili. **Lekcija brexita**, bolečega in za mnoge nerazumnega izstopanja Združenega kraljestva iz Evropske unije, je res okrepila enotnost sedemindvajseterice držav, ki se ponovno bolj zavedamo pomena in prednosti Evropske unije. Pa vendar se pred letošnjimi evropskimi volitvami ne moremo znebiti občutka, da lahko večjo moč dobijo tisti, ki želijo manj Evrope. Lažni preroki, ki ne stremijo k boljši in varnejši Evropi, ki ne želijo napredka, tesnejšega sodelovanja in mobilnosti mladih širom Evrope, ampak nas

iz lastnih kratkovidnih interesov želijo vrniti v nemirne čase prejšnjega stoletja.

Spoštovani,

v okviru že nekaj let trajajoče **razprave o prihodnosti EU** so bila v lanskem letu širom Evrope organizirana številna posvetovanja z državljani, tudi pri nas. Posvetovanja, s katerimi bomo nadaljevali tudi v tem letu, so pokazala, da je podpora evropskemu projektu ne glede na vse krize in pomanjkljivosti trdna. To nas opogumlja in kot voditelje zavezuje, da iščemo skupne – evropske – rešitve za prihodnje izzive.

Deklaracija pred vami torej ne nastaja kot izoliran dokument, naslanja se tudi na strateške dokumente in usmeritve naše države. Izpostavlja **štiri temeljne cilje za delovanje Slovenije v Evropski uniji** v obdobju do sredine leta 2020:

1. varnejšo Evropo in Slovenijo,
2. uspešno gospodarstvo in trajnostno skrb za okolje,
3. okrepljeno socialno razsežnost prihodnje EU in
4. močnejšo EU na svetovnem prizorišču.

Varnostna dimenzija zadeva številna področja življenja. Z mnogimi varnostnimi izzivi se soočamo že dlje časa, vse pogostejši pa so kibernetiski in informacijski napadi ter lažne novice, ki imajo vpliv na

kritično infrastrukturo, na stališča družbe in na naše razmišljanje ter lahko vplivajo na poslabšanje nacionalne varnosti. Zato si bo Slovenija še naprej prizadevala za krepitev vseh oblik in vrst nacionalnih in evropskih zmogljivosti pri preprečevanju heterogenih varnostnih groženj in tveganj s posebnim poudarkom na zagotavljanju kibernetске oziroma informacijske varnosti.

Bistven cilj za ohranitev Unije mobilnosti, kakršne si želijo državljani, je tudi vrnitev k polnemu delovanju schengenskega območja brez nadzora na notranjih mejah. Okrepiti je treba varovanje zunanje meje EU, boj proti tihotapcem in trgovcem z ljudmi ter vzpostaviti učinkovit sistem vračanja in takšen azilni sistem, ki bo deloval tudi v času kriznih situacij. Še naprej si bomo prizadevali za skupen odziv in politike Unije za učinkovito in humano upravljanje migracij, pri čemer je bistveno vključevanje vprašanja migracij v druge politike Unije, kot sta razvojna in humanitarna pomoč. Temeljno vodilo naših ravnanj bo zagotavljanje ravnotežja med načeli varnosti in solidarnosti.

Drugi strateški cilj – **uspešno gospodarstvo in trajnostna rast za okolje** – zahteva uravnotežen gospodarski, socialni in okoljski razvoj, ki upošteva današnje podnebne izzive. Slovenija ostaja zavezana trajnostni rasti, razvijajočemu se enotnemu trgu EU, skrbi za mala in srednja podjetja ter dobro delujoči ekonomski in monetarni uniji. Podpira tudi oblikovanje močnejšega in bolje delujočega enotnega digitalnega trga, vključno z uresničevanjem Strategije skupnega

digitalnega trga. Naš cilj je, da Slovenija kot članica EU postane pomemben deležnik v svetovnem gospodarstvu in da v potekajočem procesu digitalne transformacije oz. t. i. četrte industrijske revolucije še okrepi konkurenčnost gospodarstva in države kot celote ter s tem našim državljanom zagotovi delovna mesta, gospodarsko rast in blaginjo.

Cilj okrepiti **socialno razsežnost** na ravni EU je novejšega datuma, saj je socialna politika tradicionalno v pristojnosti držav članic. Socialni model, ki je bil sprejet konec leta 2017, je gotovo tudi odgovor na pričakovanja državljanov EU, ki si želijo več poenotenja na tem področju. Prihodnja Unija pa naj bi ne glede na različnost nacionalnih sistemov s skupnimi ukrepi krepila vlogo socialnih partnerjev, spodbujala enakost med ženskami in moškimi ter pravice in enake priložnosti za vse. Našla naj bi tudi odgovore, kako se učinkoviteje boriti proti brezposelnosti, diskriminaciji, socialni izključenosti in revščini. V tem okviru mora biti posebna skrb namenjena mladim, na področju izobraževanja in usposabljanja ter pri vključevanju na trg dela.

V dinamičnih in pogosto nepredvidljivih svetovnih razmerah se vse bolj potrjuje, kako pomembna je **krepitev vloge EU na svetovnem prizorišču**. Vodilo skupnega zunanjega delovanja EU ostaja Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko EU. Slovenija bo posebno pozornost posvečala zagovarjanju ohranitve in krepitve večstranskega sodelovanja in pomena spoštovanja mednarodne ureditve, ki temelji na

mednarodnem pravu in v kateri mora imeti Organizacija združenih narodov osrednje mesto. Tudi v okviru skupne zunanje in varnostne politike bomo posebno pozornost namenjali regiji Zahodnega Balkana, podpirali reformni napredek držav regije pri približevanju EU in izpostavljali pomen verodostojnega odzivanja EU ob izpolnjenih kriterijih napredka.

V širši soseščini in svetu se bo Slovenija osredotočala na preventivno delovanje, iskanje mirnih rešitev, spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava človekovih pravic ter se zavzemala predvsem za dejavnejši pristop EU pri reševanju dolgotrajnih kriz in konfliktov. Dejstvo je, da je treba spremeniti paradigmo sodelovanja s tretjimi državami, iz katerih izvirajo migracije. Ni dovolj samo razvojna pomoč, to sodelovanje mora postati bolj strateško in enakopravno.

Aktivno bomo sodelovali tudi v procesu nadaljnje krepitve skupne varnostne in obrambne politike EU.

Glede skupne trgovinske politike podpiramo odprto in pošteno mednarodno trgovino, ki temelji na pravilih in doseženih standardih EU, hkrati pa bomo še naprej zavezani multilateralnemu trgovinskemu sistemu z osrednjo vlogo Svetovne trgovinske organizacije.

V mesecih, ki prihajajo, pričakujemo intenziviranje pogajanj o prihodnjem **večletnem finančnem okviru EU**. Pri tem pomembnem dosjeju, ki načrtuje politiko Evropske unije v naslednjem sedemletnem obdobju, želimo hiter in ambiciozen dogovor, ki bi podal močno sporočilo, da Unija s svojimi načrti za prihodnost misli zelo resno. Pri tem moramo biti toliko modri, da na eni strani zagotovimo sredstva za nove izzive, s katerimi se soočamo, hkrati pa ohraniti razumen obseg sredstev tako za kohezijsko politiko kot skupno kmetijsko politiko. Znano je naše vztrajanje, da so nenadni drastični padci sredstev, namenjenim državam in regijam, ekonomsko nevzdržni in zato nesprejemljivi.

Spoštovani,

v zadnjem obdobju je bilo veliko govora tudi o **vlogi Slovenije v Evropski uniji**. Mislim, da moramo biti pri tem realni. Slovenija z 2 milijonoma prebivalcev ni med velikimi članicami Evropske unije. A ne glede na to imamo kot polnopravna članica EU svoj glas, s katerim je treba ravnati premišljeno. Ključni pri tem so jasna usmeritev, načelno delovanje in visoka mera profesionalnosti. Delovati moramo povezovalno in si dosledno prizadevati za trdnejšo in učinkovitejšo Evropsko unijo, ki ceni svoje dosežke ter spoštuje vrednote in načela, na katerih je bila zasnovana.

Priznani evropski ekonomist je decembra lani v intervjuju za znan slovenski časopis dejal: »*Slovenije nimam za periferno državo. Zame je precej trdno v jedru evra. Sicer pa le Slovenci mislite, da ste periferna država, kar je precej osupljivo.*« Slednje omenjam zato, ker smo Slovenci glede svojega položaja v Evropi velikokrat preveč samokritični. Manjka nam objektivnosti in samozavesti, da smo kljub nekaterim pomanjkljivostim razvita in urejena država, na katero smo lahko ponosni, in da lahko tudi male države pustijo pomemben pečat, če se zavedajo svoje vrednosti in potenciala.

Slednje nam je smelo vodilo tudi v luči priprav na **predsedovanje Slovenije** Svetu Evropske unije v drugi polovici leta 2021. Izkušnje kažejo, da gre za zahtevno in odgovorno nalogo, ki smo se je lotili z vso resnostjo. Priprave na različnih ravneh so že v polnem teku, tu ima svojo vlogo tudi Državni zbor, ki mu bo vlada tudi redno poročala. Prepričan sem, da bo na tej osnovi drugo slovensko predsedovanje pripravljeno tako, da ne bo le veljalo kot uspešno, temveč bo dejansko prispevalo tudi k večji prepoznavnosti in teži Slovenije v Evropski uniji.